

VALORS SOCIALS I CÍVICS 3r EDUCACIÓ PRIMÀRIA

1. Adequació i seqüenciació dels objectius generals de les àrees.

OBJECTIUS	COMPETÈNCIES BÀSIQUES						
	C o m u n i c a c i ó l i n g ü í s t i c a .	Com petè ncia mate màti ca i com petè ncie s en cièn cies i tecn ologi a.	C o m p e t è n c i a d i g it a l.	C o m p e t è n c i e s o c i a l s i c í v i q u e s.	C o n s c i è n c i a i e x p r e s s i o n s c u l t u r a l s .	A p r e n d r e a p r e n d r e	Se ntit d'i nici ati va i es per it em pre ne dor .
1. Desenvolupar l'autoestima, l'afectivitat i l'autonomia personal en les relacions amb les altres persones, així com una actitud contrària a la violència, els estereotips i els prejudicis.	X			X		X	
2. Desenvolupar habilitats emocionals, comunicatives i socials per actuar amb autonomia en la vida quotidiana i participar activament en les relacions de grup, mostrant actituds generoses i constructives.	X			X		X	

3. Conèixer i apreciar els valors i les normes de convivència, i aprendre a obrar-hi d'acord.	X			X		X	
4. Reconèixer que la diversitat enriqueix i que no ha de ser un obstacle per a la convivència, mostrar respecte pels costums i per les maneres de viure de persones i poblacions diferents de la pròpia.	X			X		X	
5. Conèixer els mecanismes fonamentals de funcionament de les societats democràtiques i valorar el paper de les administracions en la garantia dels serveis públics i l'obligació dels ciutadans de contribuir a mantenir-les i complir les seves obligacions cíviques.	X			X		X	
6. Identificar i rebutjar situacions d'injustícia i de discriminació, mostrar sensibilitat per les necessitats de les persones i els grups més desafavorits i desenvolupar comportaments solidaris i contraris a la violència.	X			X		X	
7. Prendre consciència de la situació del medi ambient i desenvolupar actituds de responsabilitat en la protecció de l'entorn immediat.	X				X	X	
8. Adquirir hàbits de consum racional i responsable.	X				X	X	X
9. Conèixer i respectar les normes bàsiques que regulen la circulació, especialment les que tenen a veure amb la seguretat.	X			X		X	

2. Seqüenciació dels continguts.

Bloc 1: La identitat i la dignitat de la persona.

- L'autoconcepte. L'autodescripció física i de la personalitat. La identificació de les pròpies emocions i sentiments. L'autoconsciència emocional. L'expressió d'emocions. L'autoanàlisi comprensiva i tolerant.

- L'autocontrol. La tolerància a la frustració. La canalització de les emocions. L'enfrontament de sentiments negatius.

- La responsabilitat. La iniciativa personal. Les accions creatives. La consecució de fites. L'assumpció dels propis actes.

- Els deures i els drets de la persona. La Declaració dels Drets de l'Infant: ajuda i protecció. La universalitat dels drets de l'infant. La igualtat de drets de nines i nins en el context social. La correspondència entre drets i deures. La valoració argumentada de situacions en relació amb els drets de l'infant.

Bloc 2. La comprensió i el respecte a les relacions interpersonals.

- Les habilitats de comunicació. La lliure expressió de sentiments i pensaments. L'ús dels elements del paralenguatge: dicció, to, actitud corporal. La interacció de la comunicació no verbal i verbal.

- El diàleg. L'argumentació de les idees i de les opinions personals. El respecte de l'expressió de les opinions d'altres persones. Les característiques de la bona escolta.

- L'empatia. L'afinitat. La compenetració.

- El respecte i la valoració de l'altre. La valoració del respecte als altres. La identificació de maneres de ser i d'actuar diferents, la seva comprensió i valoració.

Bloc 3. La convivència i els valors socials.

- Les habilitats socials. Els estats d'ànim i els interessos dels altres. Les iniciatives de participació. La participació respectuosa. El treball en equip. La interdependència. Allò que caracteritza la relació d'amistat.

- Les normes de convivència. Les normes de convivència en el context local.

La resolució del conflicte. L'expressió oberta i directa de les pròpies idees i opinions. Les estratègies pacífiques de resolució de conflictes.

- Els valors socials. La solidaritat amb el grup i la consciència social. La participació en el benestar de la classe. L'explicació dels dilemes morals.

- El respecte i la conservació del medi ambient. L'ús responsable dels béns de la naturalesa.

- L'educació viària. La valoració de les normes de mobilitat viària. Les causes i les conseqüències dels accidents de trànsit.

3. Metodologia.

Per educar en valors socials i cívics, utilitzarem una metodologia que plantegi el treball en equip i l'intercanvi d'experiències personals amb estratègies de lectures i de reflexió a través també de materials audiovisuals. Els documents de treball que presentarem als alumnes es construiran, totalment o parcialment, sobre experiències de la vida dels infants.

Les activitats seran tan reals i funcionals com sigui possible; aprofitarem totes les situacions que la dinàmica escolar ofereix i proporcionarem tasques de simulació d'activitats comunicatives: dramatitzacions, simulació de programes o de textos propis dels mitjans de comunicació, simulació de rols, etc.

Alguns exemples d'estratègies metodològiques que utilitzarem són:

- Celebracions i festes escolars: on els infants poden i han de fer sentir la seva veu, alhora que col·laboren amb responsabilitat a organitzar-les i gestionar-les.

- Tasques de simulació d'activitats comunicatives: dramatitzacions, simulació de rols, simulació de programes o textos propis dels mitjans de comunicació, amb propòsits didàctics.

- Jocs de taula que requereixen cooperació i discussió de grup.

- Treballs d'investigació de temes suggerits pels alumnes.

- Projectes de treball: posen en joc diverses disciplines i han d'integrar de forma transversal els valors socials i cívics així com els drets humans.

- Debats: per promoure la participació, l'esperit crític, la convivència democràtica, l'expressió i el desenvolupament d'afectes i sentiments.

- Visites a la policia, bombers, residències de gent gran..., que poden ser un bon exemple per als alumnes.

4. Distribució espai-temps.

L'espai és l'aula ordinària.

Tercer:

Divendres de 9:30 – 10:30 h.

5. Activitats d'ampliació i de reforç.

6. Criteris d'avaluació i de qualificació.

Bloc 1: La identitat i la dignitat de la persona.

- Formar una imatge ajustada d'un mateix, de les seves característiques i possibilitats, desenvolupant l'autoestima i la independència emocional.

- Desenvolupar l'autoconeixement i el respecte dels propis interessos i motivacions participant en els treballs d'equip.

- Canalitzar les emocions i cercar el benestar personal a partir del diàleg intern.

- Reflexionar sobre les accions, identificant avantatges i inconvenients d'una decisió abans de prendre-la i generant iniciatives i alternatives personals.

- Conèixer el caràcter universal dels drets de l'infant i comprendre la importància dels drets dels infants relatius a l'ajuda i a la protecció, realitzant una valoració raonada de conductes en relació amb la protecció d'aquests drets.

Bloc 2. La comprensió i el respecte a les relacions interpersonals.

- Practicar una comunicació oberta i directa, expressant els propis interessos i necessitats i tenint en compte les altres persones sense renunciar als propis drets.

- Saber escoltar abans de respondre entenent i acceptant les opinions dels altres.

- Comprendre les actituds, els sentiments, els problemes i les reaccions dels altres, posant-se al seu lloc i afrontant de manera adequada les seves respostes emocionals.

- Adoptar una actitud positiva davant les diferències individuals, identificant diferents maneres d'actuar davant una mateixa situació, comprenent-les i tolerant-les.

- Apreciar les relacions entre companys, valorant els aprenentatges que originen i la possibilitat que ofereixen d'establir vincles d'afecte.

Bloc 3. La convivència i els valors socials.

- Mostrar iniciatives de participació respectant els estats d'ànim i els interessos dels altres.
 - Practicar la resolució de conflictes, reflexiva i dialogant, comprenent que la mediació és una via pacífica d'afrontar els conflictes, que ajuda a dialogar amb les persones, a comprendre-les, a acceptar-les i a arribar-hi a acords.
 - Explicar amb respecte els interessos i les necessitats, sense renunciar als propis drets, entenent que l'assertivitat es basa en una comunicació adequada.
 - Conèixer i respectar les normes de convivència en l'entorn local.
 - Comprendre la correlació entre drets i deures, valorant situacions reals en relació amb els drets de l'infant i respectant la igualtat de drets de nines i nins en el context social.
 - Valorar la solidaritat i contribuir al benestar de la família i la classe comprenent i apreciament la vida en societat i la interculturalitat.
 - Fer servir de forma responsable els béns de la naturalesa, comprenent i interpretant esdeveniments, analitzant causes i predient conseqüències.
 - Valorar les normes de mobilitat viària, analitzant les causes i les conseqüències dels accidents de trànsit.

6.1. Procediments d'avaluació i criteris de qualificació.

Instrument d'avaluació

L'aprenentatge d'aquesta àrea va més enllà de l'adquisició de coneixements. Se centra en les pràctiques escolars que estimulen el pensament crític i la participació, que faciliten l'assimilació dels valors en què es fonamenta la societat democràtica per formar futurs ciutadans responsables, participatius i solidaris.

En aquest sentit, l'avaluació anirà dirigida a constatar que els alumnes demostren no tan sols conèixer els valors socials i cívics, sinó que també els posen en pràctica en el dia a dia.

És per això que l'avaluació d'aquesta àrea es farà de forma transversal, ja que es tindrà en compte la posada en pràctica dels valors adquirits al llarg de tota la jornada escolar, no només en l'horari lectiu establert per treballar específicament aquesta àrea.

Temporalització

S'utilitzaran diferents tipus d'avaluació:

- Avaluació inicial: ens permetrà detectar i conèixer les idees prèvies dels alumnes i el que esperen aprendre en l'àrea.
- Avaluació contínua/sumativa: ens permetrà introduir immediatament les modificacions necessàries per optimitzar el procés i millorar-ne els resultats.

Ens possibilitarà prendre decisions per regular l'ensenyament i ajudar l'estudiant a aprendre més i millor, proporcionar-li informació perquè pugui prendre decisions d'autoregulació del procés

Es tracta de recollir informació sobre el procés d'aprenentatge que faciliti tant al docent com al mateix estudiant anar prenent decisions per millorar el procés. Servirà als docents per diagnosticar i descobrir errors i obstacles que dificulten l'aprenentatge, detectar estratègies d'èxit i conèixer el progrés dels estudiants.

Al final de cada trimestre es fa una sessió d'avaluació on intervenen tots els docents que treballen amb el grup. En aquestes sessions es parla individualment del procés de cada infant i es fa una reflexió sobre la pròpia tasca docent, la qual cosa permet al professorat reajustar les actuacions diàries.

Es redacta una acta que recull els temes tractats i els acords presos.

- Avaluació final: valoració de la resposta obtinguda per part de l'infant a les propostes de situacions o problemes del dia a dia.

6.2. Estàndards d'aprenentatge avaluable.

Bloc 1: La identitat i la dignitat de la persona.

- Identifica i expressa adequadament els seus estats emocionals.
 - 1.2. Analitza de forma realista la seva realitat personal i social.
 - 1.3. Manifesta actituds assertives en la interacció social.
 - 2.1. Manifesta sentiments positius cap a un mateix i confia en les pròpies possibilitats participant en activitats cooperatives.
- Aconsegueix l'acceptació dels companys i forma part activa en les dinàmiques de grup.
- Manté una actitud positiva davant els contratemps durant la realització de les tasques.
- Utilitza el pensament positiu per a regular les emocions desagradables.
- Sap esperar les gratificacions i tolera la frustració durant la realització de les tasques escolars.
- Delibera i decideix de forma responsable sobre les pròpies accions, expressant-ho si és necessari.
- Experimenta i mostra satisfacció en dur a terme les tasques.
- Realitza les tasques donant-se raons per a fer-ho amb entusiasme i interès.
- Comprèn i exposa oralment la importància que tots els infants rebin ajuda.
- Investiga la situació dels infants treballadors en alguns països.
- Raona públicament les conseqüències de l'explotació infantil i del tràfic d'infants.

Bloc 2. La comprensió i el respecte a les relacions interpersonals.

- Expressa lliurement sentiments i pensaments durant les converses i els debats a l'aula.

-
- Es comunica de manera tranquil·la i agradable quan dialoga a classe.
 - Fa servir correctament la dicció, el to i l'actitud corporal en exposicions orals.
 - Mostra interès en escoltar i dóna sentit al que sent en el treball cooperatiu.
 - Escolta i entén des del punt de vista del que parla en el treball cooperatiu.
 - Respon de forma reflexiva sobre el tema que es tracta durant el treball cooperatiu.
 - Interpreta les actituds dels altres i elabora hipòtesis sobre les causes que les indueixen i els sentiments que les acompanyen en les activitats cooperatives.
 - Explica la forma en què altres persones resolen alguns problemes durant l'avaluació.
 - Respon a reaccions inesperades dels seus companys amb tranquil·litat durant les tasques interactives a l'aula.
 - Comprèn i posa de manifest la possibilitat d'aprendre de les diferents maneres d'actuar en col·laborar.
 - Manté relacions properes i comprensives amb els companys en les activitats grupals.
 - Ofereix confiança i confia en els altres en la interacció social de l'aula.
 - Comprèn i valora les relacions de companyonia i d'amistat en l'autoavaluació.
 - Manifesta el seu gaudi de les experiències compartides amb els companys a l'aula i a l'escola.
 - Accepta les aportacions de les altres persones per a ampliar la realitat en els intercanvis d'idees.

Bloc 3. La convivència i els valors socials.

- Actua valorant les conseqüències de les seves accions.
- Desenvolupa actituds de respecte i de solidaritat cap als altres.
- Expressa públicament la seva valoració de l'amistat i la importància de tenir cura de les relacions.
- Expressa la manera en què resoldria conflictes reals o simulats.
- Entén que hi ha més d'una manera de resoldre els problemes i fa servir el pensament creatiu per a trobar solucions a conflictes.
- Representa conflictes des del punt de vista de les parts.
- Es defensa, expressa queixes adequadament i és capaç de demanar favors durant la interacció social a l'aula.
- Estableix vincles comunicatius sense agredir els seus interlocutors ni quedar sotmès a la seva voluntat a l'aula i durant el joc.
- Confia en les seves possibilitats de defensar els posicionaments personals sense distanciar-se dels altres quan treballa en equip.
- Coneix i respecta normes elementals de relació i de convivència en l'entorn local.
- Regula el seu comportament en diferents situacions quotidianes d'acord amb les normes de l'escola.
- Exposava verbalment la correlació entre drets i deures.

- Raona la valoració de situacions reals, exposades a Internet, en relació amb els drets de l'infant.
- Exposa amb treballs de lliure creació les conclusions de la seva anàlisi crítica de les diferències en l'assignació de tasques i de responsabilitats en la família i en la comunitat escolar en funció del sexe.
- Desenvolupa hàbits de convivència i comportament responsables.
- Valora la vida en societat i les relacions amb els altres.
- Mostra interès pels altres i predisposició a compartir pensaments i sentiments en un clima de confiança i de respecte mutu.
- Valora altres cultures i interacciona de forma positiva amb persones diferents.
- Mostra interès per la naturalesa que l'envolta i se'n sent part integrant.
- Participa en la mesura de les seves possibilitats en la conservació dels béns naturals, raonant-ne els motius.
- Duu a terme petites iniciatives per a participar en fer servir adequadament els béns naturals raonant-ne els motius i exposant-los amb imatges digitals.
- Col·labora en campanyes escolars sobre la importància del respecte de les normes d'educació viària.
- Investiga sobre les principals causes dels accidents de trànsit amb l'ajuda de les tecnologies de la informació i la comunicació.
- Exposa públicament les conseqüències de diferents accidents de trànsit.

7. Elements transversals tractats.

- Educació moral i cívica.
- Educació per a la pau.
- Educació del consumidor.
- Educació vial.
- Educació ambiental.
- Educació sexual.
- Educació per a la igualtat.

8. Materials i recursos didàctics que s'utilitzaran.

- Biblioteca: pot ser una bona font de recursos en valors.
- TIC: enregistrament de produccions orals per analitzar-les posteriorment, l'enregistrament en vídeo de dramatitzacions i d'interaccions comunicatives, visualització de curts, d'anuncis i de presentacions per valorar-ne els missatges, recursos concrets per als alumnes amb necessitat específica de suport educatiu...
- Xerrades i posades en comú de situacions quotidianes i properes per a treballar l'educació emocional i l'empatia.

9. Procediments de suport i de recuperació.

Es planificarà el suport ordinari (tenint en compte el PAD).

10. Activitats complementàries i extraescolars que es pretenen fer des de l'equip docent.

11. Adaptacions necessàries per atendre l'alumnat amb NESE.

Amb els alumnes que requereixin mesures d'atenció a la diversitat es podran aplicar les següents:

Mesures ordinàries:

Les mesures ordinàries de suport són les estratègies organitzatives i metodològiques que possibiliten l'adequació del currículum al context sociocultural del centre i a les característiques dels alumnes, amb l'objectiu d'eliminar barreres a l'aprenentatge i fomentar la participació.

- Mesures organitzatives
 - Agrupaments flexibles.
 - Suport en grups ordinaris (Docència compartida, dos mestres dins l'aula).
 - Els desdoblaments de grup.
 - Suport educatiu en petit grup.
- Mesures metodològiques
 - Tallers de llenguatge i expressió oral a Infantil
 - Grups interactius amb famílies convidades
 - Comunitats d'Aprenentatge que es crearan a partir de diverses activitats que el centre pugui proposar.
 - Treball cooperatiu
 - Racons
 - Treball per projectes
 - Ambients (EI)
 - Aprenentatge entre iguals
 - Capses d'aprenentatge o enriquiment
 - Tècniques de gestió d'aula

Totes aquestes mesures estan explicades i detallades al PAD del nostre centre.

Mesures específiques d'atenció educativa:

Les mesures específiques de suport s'entenen com a respostes als alumnes personalitzades:

- Adaptacions curriculars significatives (ACS) *En el centre hi ha un model d'ACS*
- Suport individual: Alguns alumnes NESE per les seves característiques i necessitats poden precisar algunes sessions de suport individuals, normalment fora de l'aula.

12. Seguiment de la Programació Docent. Indicadors d'assoliment.

És imprescindible fer una avaluació del que s'ha dissenyat en un primer moment i del que s'ha aplicat posteriorment a l'aula per considerar l'impacte que allò programat i planificat ha tengut en la millora del rendiment escolar de l'alumnat. Es tracta d'una pràctica reflexiva per part dels qui conformem l'equip docent valorant assoliments, anotant dificultats i recollint propostes de millora per a implementacions futures a l'aula.

L'autoavaluació docent, i fins i tot coavaluació, perseguirà analitzar la intervenció docent a l'aula, els recursos utilitzats, els temps, els espais, les maneres d'organitzar el grup, els instruments d'avaluació utilitzats, les mesures inclusives aplicades, les diferents claus que s'han fet servir... També s'inclou en aquesta reflexió la coordinació dels equips docents, el clima en el treball col·laboratiu, l'organització i altres qüestions relacionades amb el funcionament del grup i del centre.

Aquesta avaluació es basarà en nombrosos instruments que facilitin la reflexió no només quantitativa, sinó també qualitativa, basada en l'observació. Les anotacions efectuades s'analitzaran de manera reflexiva i proactiva de cara a la millora dels procediments aplicats perquè es garanteixin aprenentatges d'èxit en l'alumnat. Un diari o un anecdotari són exemples d'instruments senzills d'utilitzar i dels quals es poden obtenir valoracions molt interessants. També són útils les escales d'observació i les «l·listes de confrontació» que permeten analitzar el disseny, l'aplicació i l'impacte del que s'ha programat. És interessant tenir clars els criteris sobre els quals ens basarem per fer aquestes autoavaluacions. Entre d'altres, els que a continuació es proposen seran referents per analitzar fortaleses i dificultats perquè, sobre aquestes valoracions, s'elaborin propostes de millora:

12.1. Avaluació de la programació:

- Avaluació inicial i mesures adoptades després dels resultats d'aquesta.
- Adequació a les característiques de l'alumnat.
- Seqüenciació i temporalització dels continguts de les unitats didàctiques.
- Realització d'activitats i reptes.
- Estratègies metodològiques seleccionades.
- Agrupaments de l'alumnat.
- Materials i recursos didàctics usats.
- Adequació dels criteris d'avaluació i dels estàndards d'aprenentatge.
- Instruments d'avaluació.
- Criteris de qualificació.
- Mesures i respostes d'atenció a la diversitat de l'alumnat.
- Activitats complementàries i extraescolars planificades i efectuades.
- Grau de satisfacció de l'alumnat amb els aprenentatges adquirits.
- Grau de satisfacció del professorat amb el procés d'ensenyament efectuat.

12.2. Avaluació de la pràctica docent.

a) Planificació.

- Planifica l'àrea tenint en compte els estàndards d'aprenentatge previstos.
- Planifica l'àrea adaptant-se al temps disponible per al desenvolupament d'aquesta.
- Selecciona i seqüència els continguts tenint en compte les particularitats de l'alumnat.
- Adequa la tipologia d'activitats i les estratègies metodològiques segons els estàndards d'aprenentatge.
- Planifica les sessions de classe de manera flexible, preparant activitats i recursos ajustats a la programació d'aula i a les necessitats i als interessos de l'alumnat.
- Contextualitza els criteris, procediments i instruments d'avaluació i d'autoavaluació per al seguiment del progrés de l'aprenentatge de l'alumnat i els adapta a les seves característiques.

b) Desenvolupament:

- Sintetitza les idees fonamentals apreses abans de passar a una nova unitat o tema amb mapes conceptuals, esquemes...
- Quan introdueix conceptes nous, els relaciona, si és possible, amb els ja coneguts; intercala preguntes explicatives; en posa exemples...
- Mostra predisposició per aclarir dubtes i oferir assessorament a l'alumnat.
- Optimitza el temps disponible per al desenvolupament de cada unitat didàctica.
- Utilitza ajuda audiovisual o d'un altre tipus per donar suport als continguts a l'aula i facilitar l'aprenentatge.
- Planteja activitats grupals i individuals.
- Promou el treball cooperatiu i manté una comunicació fluida amb l'alumnat.
- Desenvolupa els continguts d'una manera ordenada i comprensible per a l'alumnat.
- Planteja activitats que permetin l'adquisició dels estàndards d'aprenentatge i les destreses pròpies de l'àrea i del nivell.
- Dona resposta a l'alumnat que presenta diferències a l'aula.

12.3. Seguiment i avaluació del procés d'ensenyament i aprenentatge.

- Fa l'avaluació inicial al principi de curs per ajustar la programació al nivell de l'alumnat.
- Detecta els coneixements previs de temàtica.
- Revisa i valora, amb freqüència, els treballs proposats a l'aula i fora d'aquesta i dona pautes per a la millora dels aprenentatges.
- Proporciona la informació necessària sobre la resolució de les diferents tasques i activitats i sobre com poden millorar-la.
- Utilitza suficients situacions d'aprenentatge que garanteixin la participació de tot l'alumnat.

- Afavoreix els processos d'autoavaluació i de coavaluació.
- Utilitza diferents tècniques i instruments d'avaluació segons les situacions d'aprenentatge plantejades.
- Fa servir diferents mitjans per informar de les avaluacions de manera continuada l'alumnat i la família.